

ЦПЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 пр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље поштом, само у неопредмлености „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

Јавним Правозаступницима

ДИО I.

Члан 1.

Заступати странке пред судовима и другим јавним надлештвима могу само правозаступници.

Трговачки спорови, у којима је једна парнична страна странац или страна фирма односно њен представник, немогу се ни отпочети ни водити без правозаступничког посредовања.

Члан 2.

Бранилац може бити само правозаступник (чл. 152. Устава). Ако оптужени не узме правозаступника, суд ће одредити за браниоца кога од активних судских чиновника, који мора имати најмање ранг секретара обласног суда.

Члан 3.

Правозаступници стоје под надзором Министра Правде.

Члан 4.

Правозаступник може бити само онај, који испуњава ове услове:

- 1) да је црногорски држављанин;
- 2) да има 25 година;
- 3) да је по положеном гимназијском испиту зрелости као редован слушалац свршио правне науке и положио све прописане испите;
- 4) да има најмање једногодишњу праксу: а) или код јавног правозаступника овђе или на страни као правозаступнички приправник; или б) у Министарству Правде или у суду Великом или Обласном као чиновник, ако је при постављању за чиновника имао услове из т. 3. овога члана;
- 5) да није под старатељством или стецштетом;
- 6) да није осуђиван и да се не налази под ислеђењем: због злочина, безчастењих престапа и иступа, којима се јавни морал вређа.

Члан 5.

Правозаступник не може имати никакву службу ни звање, чије би вршење трајно спречавало несметано обављање правозаступничких послова.

Члан 6.

Кад у којој Области не би било правозаступника, или би овај заступање одбио, парничару је слободно, да узме кога хоће, да га заступа, само ако тај не стоји у изузећу казаном под бројевима 1, 5 и 6 чл. 4., или ако није наступио случај предвиђен чл. 2.

ДИО II.

О постављању правозаступника.

Члан 7.

Постављање јавних правозаступника није условљено никаквим бројним ограничењима.

Члан 8.

Правозаступника поставља Министар Правде, и то за ону Област, гдје он изјави да жели правозаступник бити. Сједиште му је у мјесту области, за коју је постављен.

Члан 9.

Молба за правозаступничко мјесто предаје се са потребним документима (чл. 4.) Министру Правде преко Обласног Суда, код кога молитељ жели бити пра-

возаступник. Најдаље у року од 15 дана, рачунајући од дана предаје молбе у Обласни Суд, Суд мора молитељу саопштити Министровог ријешење. У противном случају сматра се, да је молби удовољено.

Члан 10.

Молби за правозаступничко мјесто Министар ће удовољити само ако молитељ одговара свима условима чл. 4.

Против Министровог ријешења молитељ има право жалбе на Државни Савјет у року од 15 дана, рачунајући од дана, кад му је саопштено; а Савјет је дужан по истој донијети своје ријешење најдаље за 15 дана од дана кад је жалбу примио.

Члан 11.

Декрет, којим се поставља правозаступник, мора бити провиђен биљегом од 10 П.

Члан 12.

Декрет се уручује правозаступнику преко Обласног Суда, преко кога је поднио молбу.

При примању декрета правозаступник полаже пред предсједником суда или његовим замјеником ову заклетву: Ја Н. Н. ступајући у звање јавног правозаступника, заклинам се свемогућим Богом, да ћу владајућем Књазу Господару Н. Н. вјеран бити, да ћу се Устава и свију осталих закона савјесно придржавати, да ћу, без обзира на стање лица, са једнаком ревношћу савјесно правду на судовима заступати, и како ја у овом радио тако мени Бог помогао.

Члан 13.

О постављању правозаступника Министар Правде извјештава све судове, ставља то у званични лист и заводи таквога у списак правозаступника, који ће се у Министарству водити. Такође и Велики Суд и сви Обласни Судови морају држати нарочити списак правозаступника и свакога новопостављенога правозаступника у њега заводити, као што ће у њега биљежити и доставе Министра Правде, да је неко изгубио правозаступничка права.

Члан 14.

Ако правозаступник жели замијенити Област, у којој је постављен, са другом, Министар Правде ће му дозволити, ако плати 5 пернера на име новог декрета.

ДИО III.

О правима и дужностима правозаступника.

Члан 15.

Правозаступник може радити код свих судова; али свако своје ударавање из Области, за коју је постављен, мора доставити суду дотичне Области.

Члан 16.

Правозаступник се не смеје посла примити и мора своју помоћ отказати:

- 1) ако је он у истом послу као судија или дјеловођа радио;
- 2) ако је у истој ствари или другој, која с њом у вези стоји, противну страну пред судом или другим јавним надлештвима заступао; или кад би он тиме у опште дужност вјерности и тајности према ранијем властодавцу повриједио;
- 3) кад би имао радити противу своје супруге или заручнице; противу свога поочима или помајке, посинка или поћерке, храниоца или храниеника; или противу сродника по крви или тазбини у правој линији до ког било степена, у побочној линији противу сродника по крви до осмога, а по тазбини до четвртога степена закључно; или противу лица које је правозаступник крстио или од њега крштен био, или кад један од њих другоме дјецу крштава. За поступак противу овоме члану правозаступник је дисциплинарно одговоран према т. 2. чл. 31.

Члан 17.

Правозаступник је дужан отказати своју помоћ свом властодавцу у току спора,

чим би на њега самог или на лица у чл. 16. под 3. спорни предмет тако прешао, да би он сам или она лица постала парничари његовог властодавца.

Члан 18.

Кад се правозаступник прими заступања дужан је узети пуномоћије, које се може издати и изван суда, али у овом случају мора бити од властодавца својеручно потписано. Ако пуномоћијем није нарочито забрањено, правозаступник има право на ризик и опасност свог властодавца поставити себи заступника, који такође мора имати право заступања према овоме закону. Исто тако сматра се, да пуномоћије важи и за наследнице властодавчеве, ако у њему није изрично другачије одређено.

Члан 19.

Пуномоћијем или се даје право заступања у свима правним пословима, које властодавац има или ће имати, или гласи за одређени случај. Али ако властодавац жели овластити правозаступника на нуђење или прихваћање заклетве, склапање нагодбе, или примање новца или новчаних вриједности, мора то у пуномоћију нарочито рећи.

Члан 20.

Ако правозаступник дође на рочиште без странке, не може се расправа започети, ако не покаже уредно пуномоћије; или се барем не може пресуда изрећи, док се пуномоћије накнадно не добије. У ту сврху може суд одредити извјесни рок, ако нађе за потребно.

У случајевима, гдје је почетна правозаступничка радња писмени акт, дужан је правозаступник приложити уз њега пуномоћије.

Члан 21.

Правозаступник се мора потписати на свакоме акту, који он начини, а има да се преда каквом надлештву или да служи за доказ о каквом праву или правном односу у ком било погледу. Исто тако у свима споровима, за које је правозаступничко посредовање нужно, суд не смеје примити ни један акт, ако није снабђевен потписом кога правозаступника. Овамо не спадају случајеви предвиђени чл. 6.

Члан 22.

Кад је заступање престало, правозаступник је дужан издати властодавцу на његово захтијевање, у оригиналу све исправе и акта, која њему припадају; но властан је у случају, ако трошкови око заступања нијесу плаћени, ради одређења истих, нужне преписе од акта, које странци издаје, задржати. Концепте, писма правозаступнику од заступане стране писана и друга ручна акта, напосљетку све оно, што би служило за доказ, да је правозаступник у мјесто које стране што платио а од ове није за то намирен, није дужан правозаступник никад издати, но само је обвезан, да странци на њено захтијевање и о њеном трошку преписе ових писама изда. Ове обавезе као и дужност чувања акта престају послје годину дана од дана кад је заступање престало.

ДИО IV.

О награди и трошковима правозаступника.

Члан 23.

У парницама, изузевши кривичне, правозаступник не смеје са парничаром правити уговор о награди.

Ако би поступио противу овоме, уговор не важи, у колико није извршен, а правозаступнику остаје право на награде и трошкове према правилнику, који ће прописати Министар Правде у договору са Великим Судом, док се ово питање не уреди посебним законом.

Члан 24.

Правозаступник не смеје уговорити да му властодавац у име награде уступи дио парнице, нити смеје парницу прекупити. Такав уговор је ништаван а правозаступник губи право на правозаступничку радњу.

Да такав уговор постоји може се доказивати само писменим исправама, које су снабђевене својеручним потписом дотичнога правозаступника.

У сваком другом случају суд мора донијети ријешење, којим се правозаступник проглашује невиним.

Члан 25.

За рјешавање по тужбама ради кривица из чл. 24. надлежни су редовни грађански судови.

Члан 26.

Правозаступник одговара суду за све судске таксе, осим парничних; но ако је његов властодавац странац или онај, који у Црној Гори не живи, онда одговара и за парничне таксе.

Члан 27.

Од оних такса судских, од чијег би се плаћања властодавац ослободио, ослободиће се и правозаступник, ако није ништа у име такса примио.

Члан 28.

Властодавац одговара сваки пут своје правозаступнику за трошкове и правозаступничку награду, ма да би парницу и изгубио.

За случај спора надлежан је суд, пред којим се овај правни однос развијао (узрочна надлежност).

ДИО V.

ГЛАВА I.

О дисциплинарном кажњавању правозаступника.

Члан 29.

Правозаступник, који би ма у чему поступио противно прописима овога закона, а нарочито који би пропустио до краја исцрпни сва правна средства у корист свога властодавца, подлежи дисциплинарној казни, у колико не би одговарао по кривичном закону.

Члан 30.

Дисциплинарне казне, које се над правозаступницима изричу, јесу:

- 1) писмени укор;
- 2) новчана казна до П 300; и
- 3) одузимање права на правозаступничтво.

Члан 31.

1. Писмени укор изричу Обласни Судови и Велики Суд на предлог предсједника суда, о чему увијек мора бити претходно донешен образложени судски закључак. Противу овог ријешења, ако га је изрекао Обласни Суд, правозаступник има право жалбе на Велики суд у року од 8 дана по саопштењу истог.

2. Новчане казне изриче суд, надлежан за рјешавање по дисциплинарним кривичама чиновника грађанског реда. Да се правозаступник преда дисциплинарном суду рјешава Министар Правде.

Члан 32.

Ниједна дисциплинарна казна не може се изрећи прије, него се правозаступнику да могућност усмене или писмене одбране.

ГЛАВА II.

О престанку права на правозаступничтво.

Члан 33.

Правозаступничка права престају:

- 1) Кад правозаступник сам поднесе оставку Министру Правде;
- 2) Кад наступи случај предвиђен чланом 5.;
- 3) Кад правозаступник иступи из црногорског држављанства;
- 4) Кад правозаступник буде осуђен за коју од кривица предвиђених тач. 6. чл. 4. или за кривице из чл. 24. и 41.

Члан 34.

Чим Министар Правде дозна, да је код кога правозаступника наступио ма који од случајева, наведених у предидућем члану, одмах ће свима судовима доставити, као и преко званичнога листа об-

јавити, да му је престало право на правозаступништво.

Власти судске дужне су о сваком овом случају, кад би се код њих појавио, Министра Правде извјестити.

Члан 35.

Ако је правозаступник под дисциплинарним судом оставио право на своје звање, то ће се ова тек онда примити, кад се дисциплинарним судом његова кривица извиди.

Члан 36.

Они који су лишени права на правозаступништво, као и они, који никако нијесу ни добили право, на правозаступништво, ако тај посао ипак раде, да се казне у новцу од 500 до 1000 Перп. или затвором од 1 до 3 мјесеца.

ГЛАВА III.

О привременом удаљавању од правозаступничке радње.

Члан 37.

Правозаступник ће се привремено од радње правозаступничке удаљити, и то одмах чим суд ријешити:

1) да се правозаступник под суд стави ради које од кривица предвиђених т. 6. чл. 4.;

2) да правозаступник дође под старатељство, или да се над њим отвори стезиште.

Ово удаљавање траје док се правозаступник или у случајевима под 1. коначно не ослободи или док се у случајевима под 2. оне сметње од њега уклоне.

Како о наведеним основима удаљавања под 1. и 2. тако и о доцнијем престанку истих, суд ће сваки пут одмах Министра Правде извјестити, како би овај у првом случају удаљавање правозаступника наредио, а у другоме онет у правозаступнички ред уводио. И једно и друго Министар ће сваки пут објавити преко службеног листа.

ДИО VI.

О правозаступничким приправницима

Члан 38.

Правозаступнички приправник може бити само онај, који има све услове чл. 4. изузевши оне под 1., 2. и 4.

Члан 39.

Чим правозаступник прими некога за приправника, мора о том извјестити Министра Правде. Министар ће у року од 15 дана доставити правозаступнику, да је кандидат уведен у списак правозаступничких приправника, који ће се у министарству водити. У истом року наредиће Великом Суду и свима Обласним Судовима, да приправника уведу у сличне спискове.

Члан 40.

Право заступања странака стиче кандидат уписом у списак правозаступничких приправника у Министарству Правде.

Даном уписа почиње му тећи приправничка пракса.

Члан 41.

Правозаступник, који би примио некога за приправника, знајући да не испуњава услове чл. 38, први пут биће кажњен од 150 до 300 пернера, према т. 2. чл. 31. а други пут губитком права на правозаступништво.

Члан 42.

Правозаступнички приправник у погледу заступања странака има сва права, која и правозаступник, у колико ради у његово име.

Члан 43.

Правозаступник властан је дати приправнику у току једне године највише 3 мјесеца одсуства.

Чим би приправник више одсуствовао макар и с његовом дозволом, или 15 дана без његове дозволе, дужан је о томе извјестити Министра Правде, да га избрише из списка приправника.

За поступак противан овоме члану правозаступник је одговоран према члану 31. т. 2.

Члан 44.

Поновним стицањем приправничких права стиче се и право на урачунавање времена раније приправничке праксе.

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу кад га Књаз Господар потпише, а важи тридесет дан од дана објаве у званичном листу.

Препоручујемо Нашем Министру Правде, Заступнику Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, да овај закон обнародује, а свима Нашим Ми-

нистрима да се о извршењу његовом старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 14. децембра 1909. год.

(М. П.) НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,

Др. С. Дрљевић с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,

Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,

Др. С. Дрљевић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Са свечаности у Бару

Овдје доносимо здравице измијењене између г. министра војног бриг. М. Мартиновића и г. адмирала Пиве-а, на свечаном обједу, даватом у част адмирала и осталих официра од стране г. министра у хотелу „Марина“, као и накнадни извјештај о свечаностима у Бару и испраћају француског ратног бродовља.

Здравица г. Министра војног гласила је:

Г. Адмирале,

Мени не припада да Вам напомињем овдје колико се сва Црна Гора весели Вашем доласку. Али оно што Вам је мој Узвишени Владар казао у име земље, ја хоћу да вам поновим у име војске, коју ми је част представљати. Не познајемо ми тек од данас француску морнарицу; ми можемо одавдје готово угледати тачку гдје се назад једно пола вијека искрцало одјељење под заповједништвом једног од ваших славних предходника, адмирала Жирман де ла Гравијера, који је био одређен да поднесе нашем Славном Књазу Данилу доказе симпатија Европе и искреног пријатељства Француске. Може се рећи да то пријатељство није никад престајало од тада постојати између наше двије земље; а Ваше присуство у нашем Заливу томе је један нов доказ, те стога ће те схватити са каквим осјећајима, са каквом искреношћу и одушевљењем ми сви устајемо и пијемо за здравље наших јуначких и љубљених сестара: морнарице и војске француске.

Одговор Адмиралов гласио је:

Г. Министре,

Ово би и остаће један од најљепших дана у мојој морнарској каријери, што сам од моје владе одређен да поздравим овдје Њ. Кр. Височанство Књазу Николи I и да присутношћу трију ратних бродова француских, освештам важни и значајни догађај, који се збио у политичком животу Црне Горе.

Извршујући ту задаћу, ја сам одмах приликом мог уласка у црногорске воде хтио да једним симболичним покретом докажем, да је лијепи Барски Залив одиста слободан и посад отворен ратним бродовима свију народа, и с том мишљу ја сам кроз њега пролетио са цијелом мојом дивизијом поздравивши при проласку заставу Кња-

за Николе, чијој мудрости, храбрости и освједоченом патриотизму Црна Гора има захвалити данас за ту слободу. Стога Господо одајмо Му овдје част и почнимо са напијањем у Његово здравље: у здравље Њег. Кр. Височ. Књазу Николе I. „Ура“!

Када сам одмах, чим су се усидрили моји бродови, сишао на копно праћен многим официрима, ми смо били радосни, што смо дочекани раширених рука од стране нарџа црногорског и што смо се могли дивити свима оним уређењима, којима је испољавао свој осјећај у дочеку његових гостију. Кад смо прошли испод лаворових вјенаца на једној тријумфалној капији, наша су срца узиграла слушајући усклике и поздраве народа. Ми смо тиме још више били дирнути што осјећамо да се преко нас Француска поздравља. Тај доказ симпатија, пријатељства и захвалности био је упућен нашој драгој отаџбини Француској, којој лежи на срцу не само своја слобода, напредак и цивилизација, него и других народа. Тај пријатељски дочек није се само на нас официре ограничио. Он се разастро и на моје мрнаре кад су имали велико задовољство, да се братиме са народом црногорским. С тога хоћу да будем и њихов тумач, и захваљујући му из свега срца пијем за напредак народа црногорског. Живјели Црногорци!

У овој земљи, у којој је сваки војник, кад се пожели, као што смо ми то учињели, срећа народу, не значи ли то исто што и пожељети успјех његове војске? Али пошто смо ми тако срећни да смо окружени овдје са највишим и најдостојнијим представницима те војске, која је дала толико доказа свог несавладљивог јунаштва, нека нам дозволе рећи, да од како смо код њих, ми смо осјетили жељу да се жртвују за своју земљу. Нека знаду дакле, да ће их сви Французи пратити у својим узвишеним и симпатичним жељама оног дана, кад усљед непријатељске буре, која буде дунула кроз клисуре њихових брда, буду принуђени да се прихвате оружја у одбрану светог земљишта своје отаџбине. — Пијем у славу и за успјех црногорске војске!

Бар, 22. децембра.

Јучер је испео у Хотел „Марина“ велики објед, који је приредио министар војни у част Адмирала и француских официра, у сваком погледу сјајан. Било је седамдесет позваних: уз половину француских официра, друга половина састојала се из наших официра и шефова мјесних надлештава, који су били измијешани са французима за пет столова. За главном трпезом били су с Адмиралом виши официри, чланови француске легације, г. Колушев, и наши министри са вишим чиновима. Пред Хотелом је Адмирала дочекала почасна чета са војном музиком, која му је почаст одавала. Интонирање „Марсеље“ мијешало се бурним клицањем присутних „Живјела Француска“! Измијењене здравице између нашег министра војног и адмирала шиљем вам засебном депешом.

За трпезом је владало најбоље расположење, и француски гости испраћени су војном музиком и бурним поздравним клицањем до на обалу, гдје су се многи од наших

с њима у лађама укрцали. У три сата довели су се на адмиралски брод Њ. Кр. В. В. Књаз Данило и Књагиња Милица са Њ. Кр. В. В. Књагињама Ксенијом и Вјером и Књазом Петром с њиховом свитом, и одмах је одпочела једна мала хумористичка представа. Затим је Високим Гостима служен чај, а кад је сунце залазило за плавим Јадраном, Високи Гости праћени Адмиралом, кренули су с брода на Тополицу, уз грување топова, интонирањем црногорске химне и спуштањем црногорског Бијелог Орла, који је био истакнут на мјесто француске заставе кад је Књаз Данило ступио на брод.

На Тополици Адмирал је дочекан као први пут војеним почастима. Њ. Кр. В. В. Књаз Господар и Књагиња Владарка дочекали су Адмирала у Салону, гдје се задржао неколико, опраштајући се узајамно најсрдачније. Њ. Кр. В. В. Књаз Насљедник са присутним вишим чиновима испратио је до моста Адмирала, уз одавање војених почести упарађене чете и бурно клицање „живио!“

У први мрак француска ескадра кренула је из барске луке и наши су је погледи пратили док је ишчезло освјетљење, које се с ње видјело на хоризонту.

Сјутри дан је имала стићи у Сплет и ту остати два дана, па при повратку има посјетити Валону.

ЗАПИСНИК XVII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 17. децембра 1909. год.

Председавао подредседник,

Ј. Дрљевић,

Секретар,

С. Драговић.

Присуствовали су г. г. министри: унутрашњих дјела, финансија и правде.

Сједница је почела у 10 сати прије подне.

Прочитани су и усвојени записници претпрошле и прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Ђура Шпадијера из Подгорице, Вука Драшковића из Бјелица, Спасоја Петковића из Подгорице, Јоша Прље с Љуботиња, Велимира Марковића с Грахова, Анђе Хајдуковић из Бара, Јована Радловића с другом с Цетиња и Риста Перошевића с другом из Ускока.

Молбе: Благоге Драговића с друштвом из Загарача за израву колског пута Цетиње—Загарачи, Велише Ђукића из Ливе Ријеке за државну помоћ и Петра Томашевића из Бањана за државну помоћ у изради једног парног млина на Велимљу — прочитане су у цјелини и упућене одбору за посланике приједлоге, јер су их узели за своје приједлоге посланици: П. Рамовић — прву, К. Томовић — другу и В. Кривокалић — трећу.

А брзјавна молба Јова Голијанина с друштвом из Никшића за довршење колског пута Никшић—Грахово прочитана је у цјелини, на приједлог посланика Николића.

На приједлог М. Николића, Народна Скупштина овластила је своје предсједништво, да оно, у име њено, честита имендан Престолонашљеднику Данилу.

Прије прелаза на дневни ред, положио је прописану заклетву накнадно изабрани посланик Вуковић уз чинопдјејство свештеника и посланика Капичића.

Приједло се на дневни ред.

1. тачка дневног реда — одговор министре на Милановићево питање, односно закона о наслједству — испуштена је усљед његова одсуства, па се приједло на 2. тачку дневног реда: претрес владиног приједлога за измјену чл. 54. Устава. — Извјестила је Р. Ракочевић.

И у начелу и у појединостима приједлог овај усвојен је са 47 против 1 гласа, без дебате.

Прелази се на 3. тачку дневног реда: претрес приједлога закона о порезу на алкохолна пића. Извјестила је такође Р. Ракочевић и он је прочитао одборски извјештај, којим се приједлог у начелу прима, а у појединостима чине измјене.

Код начелног претреса говорили су министар финансија и посланик Дреун.

Министар финансија Д. Вукотић, препоручујући Скупштини приједлог закона на начелно примање, нада се, да ће га прихватити, а што се тиче одборских измјена, са истима се саглашава из обзира на домаће произвођаче пића.

Ђ Драгун вјерује, да је закон потреба изазвала, иначе — држи — не би се ни подносио. Никако му се не допада ударање порезе на домаће пиће, више но што је то до сад било, а допада му се ударање порезе на страног пиће чак он би био за то, да се порез на исто још и повећа.

Приједлог је примљен у начелу са 43 против 4 гласа.

Пришло се на посебан претрес.

Чл. 1. и 2. примљени су без дебате по пројекту, како их је и одбор оставио.

Код чл. 3. узео је ријеч Ф. Јерговић и вели, да је ово закон о трошарини, а не царински закон, којим се заштићава домаћа производња, те кад би се из овога закона избацила одредба, која предвиђа трошарину на домаће пиће, тим самим не би он више био закон о трошарини, већ закон о царини, па да би се то избјегло предлаже, да отпадне 1. став чл. 3., а мјесто 2. става дође: „Трошарину на домаћа пића плаћају они, који држе: ханове, каване, механе или трговине са пићем, као и други посредници за потрошњу и продају трошарини подложних пића“.

Министар финансија Д. Вукотић прихватио је приједлог Јерговићев.

М. Драгојевић је схватио Јерговићев приједлог тако, да ће порез падаати на терет произвођача домаћег пића, па тражи објашњење, на што му Јерговић а затим и Ж. Драговић одговарају, да се само собом разумије, да ће ту трошарину плаћати само крчмари.

О. Рњез се слаже с Јерговићем, али тражи да се ракија раздијели на јаку — преко 17 и меку — испод 17 гради.

Чл. 3. примљен је по пројекту и извјештају с редакцијом Јерговићевом.

Ф. Јерговић, према свом приједлогу усвојеном у чл. 3. предлаже, да т. 2. чл. 4. гласи: „Ракија од воћа, без разлике јачине, до 15 гради, домаћа 4 П.“, а т. 7. истог чланка: „Вино домаће, обично без обзира на јачину 2 П.“.

М. Николић пита, да ли у ово спада и домаће пиво, те ако не спада, налази да би боље било да остане по пројекту него ли по извјештају.

Ж. Драговић, из обзира што је наша индустрија тек у почетку, предлаже, да се став на пиво смањи са 5 на 4 П.

Министар финансија Д. Вукотић слаже се са Јерговићевим приједлогом, а не може прихватити Драговићев, односно домаће пиво.

В. Кривокапић предлаже, да исти став одређен за домаће вино и ракију важи и за домаће пиво.

Министар унутрашњих дјела Ј. Пламенац противи се Кривокапићевом приједлогу, износећи разлоге за то.

Чл. 4. усвојен је по пројекту с Јерговићевом редакцијом.

Чл. 5. остао је по пројекту, без дебате.

Код чл. 6. Ф. Јерговић мисли, да није потребна одборска изјена донесена код овог чланка, већ да остане по пројекту, како је Скупштина и примила чл. 6.

Дали чланци до чл. 14 усвојени су по пројекту и извјештају, без дебате.

Код чл. 15. Ф. Јерговић предлаже: „Кад овај закон ступи у живот министар финансија ће наредити, да се напише и трошаринским знацима обиљежи укупна количина алкохолних пића, која се буду наша код продаваоца у земљи, и да се на исту плати трошарина у смислу овога закона. Одредба чл. 6. овог закона важи и у овом случају“.

Министар финансија Д. Вукотић налази умјесним приједлог Јерговићев, али мисли, да је потребно, да остану обиљежи: „произвођачи“ и „продавци“.

Чл. 15. примљен је по пројекту и извјештају заједно с Јерговићевом редакцијом.

Чл. 16. и 17. остали су по пројекту, без дебате.

Ф. Јерговић, према ономе раније усвојеном, предлаже, да чл. 18. гласи: „Наплате трошарине у смислу овога закона на алкохолна пића почеће се са 1. јануара 1910. г.“ — што Скупштина прима.

Чл. 19., на приједлог извјештаја Ракочевића отпао је.

Чл. 20. постао је чл. 19. и примљен је по пројекту без дебате.

На коначном гласању закон овај примљен је са 41 против 4 гласа.

Сједница је закључена у 7^{1/2} сати послје подне, и идућа ће се накнадно заокружити.

Секретар, Потпредседник,
С. Драговић Јанко Дрљевић

Уилем Гледстон.

У прошлу сриједу 16. ов. мјес. навршило се управо сто година од рођења тог знаменитог човјека и једног од највећих државника и политичара што га је Енглеска до данас имала. — Име његово остаће

вазда забиљежено златним словима у историји човјечанства, јер оно није везано само за Енглеску, већ и за многе друге народе који су у бесмртном Гледстону гледали великог поборника слободе и правде.

— Гледстон је био шта више човјек чије је узвишено правдољубље освајало поштовање и изазивало дивљење чак и код његових политичких противника. Српски народ имао је у њему великог заштитника, а нарочито ми Црногорци гледали смо у њему искреног пријатеља, који је то показао и својом дивном *апотеозом* Црној Гори.

Године 1877. Гледстон је подигао свој моћни глас за балканске народе, те је постала и она значајна девиза: „Балкан балканским народима“.

Уилем Гледстон родио се 16. децембра 1809. г. у Ливерпулу. Први пут је постао чланом парламента 1833. год. Испрва се, још млад, истакао био у политици као конзервативац, али је већ у 1865. г. био вођа слободоумне партије у енглеском доњем дому, те је касније био све слободоумнији. У год. 1868.—1874.—1880.—1885.—1886 и 1892.—1894. био је предсједник министарства.

Поред велике државничке способности био је плодан писац и ненадмашни говорник. — Захвална Енглеска прославила је свечано стогодишњицу његова рођења, одуживши се тим у неколико свом великом сину.

И српски народ није пријешао преко тога ћутке, те му је указао дужно поштовање, а наша Народна Скупштина, као год и она у братској краљевини Србији, одала је пошту успомени славног Гледстона, упутивши у исто вријеме Одбору за прославу стогодишњице Гледстонове у Лондону телеграм захвалности и пијетета, за његове неумрле заслуге.

Придружујући се и ми томе, кличемо: *Слава великом Гледстону!*

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Телефон између Париза и Њујорка. Као што јављају француске новине, ради се на томе да се установи безжична телефонска веза између Париза и Њујорка, тако да ће за кратко вријеме једна особа са врха Ајфелове куле, моћи разговарати са другом особом, која би се налазила на најгорњем спрату највеће куће у Њујорку.

Разговор би се дакле водио у даљини од 5600 километара. Припреме да се та телефонска комуникација омогући лијено напредују, па се је надати добром успјеху. Тај систем безжичног телефона изумио је један американац, по имену Форстер, те је већ чињен покушај код енглеске марилице. Неки часници поморске постаје у Ла Маншу, говорили су са министарством у Лондону. Ако покушаји на поменутој даљини од 5600 километара успију, отвориће се стална телефонска пруга између Париза и Њујорка.

Како је постала „Марсиљеза“. Дивни звуци те француске народне pjesме, који су се разлијегали ових дана у нашем Бару, дали су нам повода да донесемо овдје што је о постанку исте написао италијански писац Маноло Буонавентура у часопису „Scena Illustrata“.

Као што писац навађа, та је pjesма по ријечима самог Мишелета, играла велику улогу у побједама француског оружја. Тако је један од побједоносних вођа писао: „Ми смо се борили један против десет непријатеља, али се и „Марсиљеза“ вазда уз нас борила“. Други чак пише: „пошаљите ми само хиљаду људи и један отисак „Марсиљезе“, па је побједа наша“. Ријечи те pjesме саставио је и компоновао млади и даровити заповједник *Rouget de Liesle*, а први јој је наслов био: „Ратна pjesма репске војске“.

Она је постала пак на овај начин. Кад је 1792. год. Француска објавила рат Аустрији, у Страсбургу се налазио мајор *Dietrich*, који је око себе био окупио и позвао на гозбу све добровољце, који су се сиремали да отуђују на бојиште. Међу истима био је и млади часник *Rouget de Liesle*, који је уживао

добар глас као pjesник и музичар. Преко гозбе *Dietrich* нагласи да је мишљења, да би се мјесто старих и преживјелих ратних pjesама имала саставити нова патриотска pjesма, која би соколила војнике на рат, те се окрене према *Rouget*-у и рече да ју он састави. *Rouget* је у почетку оклијевао, али на наваљивање својих другова пристане, те се дошине повуче у своју собу, гдје састави ријечи и музику поменути узвишене pjesме, с којом се и прославио. — Дан касније позвао је своје пријатеље да им исту отпјева, а на клавиру га је пратила једна нећакиња мајора *Dietrich*-а. Pjesма се свима допадне, те се је послје кратког времена разлијегала по Страсбургу и цијелој Француској, гдје ју је народ с одушевљењем пјевао.

Ж. Драговић: Кратка историја Црне Горе за школу. Цетиње, Штампарија Мин. Војног 1909. Цијена 1 перпер. страна 98 обичне 8⁰.

И сувише је деликатан, тежак и озбиљан задатак писати историју једнога народа, који је дуги низ вјекова у неравној борби против непријатељске најезде, па врху од хаџара, знао и умио очувати своју независност и егзистенцију; и чије су традиције кристалисане и очуване у живим успоменама његових предака, а у неколико и представника данашње генерације.

Ми смо књижицу, чије име горе исписасмо, поред доброга гласа њенога аутора, ипак са зебњом отворили, бојали смо се разочарања. Међутим, са ефектом и пријатношћу, искључењем ма каквих личних обзира, констатујемо, да је Драговић у овој малој књижици у збијеном и отмијеном стилу, савјесно, објективно и зналачки, забиљежио све важније и бриљантније моменте, из државног, политичког и просвјетног живота Црне Горе и њених Господара; мјестимце, нештедећи сва она вјеровања, за која није могао наћи позитивних факата и необоривих истина.

Ту се коментаришу и хронолошким редом нижу велики и знаменити догађаји, који су се одигравали на политичком обзору Црне Горе од 1360. године, па до данашњих дана; у којима су догађајима најважнију и најсудбоноснију улогу одигравали Црногорски Господари као најистакнутији пионери и представници црногорскога народа.

Особито нам се допада живо, пластично и непристрасно приказивање владавине садашњег Господара Црне Горе, чије име као њезина Оца и културнога Препородиоца, у њеној историји сија као алемови међу обичним камичцима.

Драговићеву историју најтоплије препоручујемо пажњи наше читалачке публике, а поглавито ученицима средњих школа, којима она специјално и намјерљена.

Горску.

Примили смо са захвалношћу: **Отмица**, драма у пет чинова од Мартина Сулића. Наклада пишчева. Хрватска тискара у Шибенику.

Цијена 2 круне.

Зета. Календар за 1910. год. Уредио Глиго Н. Пејановић. Српска Дубровачка Штампарија. Цијена 60 пара.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Свечани парастос. Јутрос је у оvd. манастирској цркви држан парастос за у покој душе Великог Књаза Михаила Николајевића, на коме је чинодејствовао Њ. Високопреосв. г. Митрополит са мјесним свештенством. Парастосу су присуствовали Њ. В. Књаз Мирко, наши министри и великодостојници, чиновници и многи официри и грађани.

Министарске вијести. Министар предсједник г. д. о. Ј. Томановић повратио се синоћ из Бара.

Народна Скупштина. Приликом Гледстонове стогодишњице, упућен је одбору за прославу исте у Лондону од стране наше Народне Скупштине слиједећи телеграм:

Народна Скупштина Књажевине Црне Горе, не може пропустити прилику прославе стогодишњице рођења великога Гледстона а да не да израза благодарности Црногорског народа, према успомени славнога државника, који се, вјеран племенитим обзирима правичности, није устезао идентификовати са основима политичкога програма Српскога народа — моћним ускликом: „Балкан балканским народима“.

Вјерујући у провиденцијалност, генијалнога сина Велике Британије, — живимо у чврстој нади, да ће доћи дан, кад се неће моћи прелазити на дневни ред, преко праведних тежња српскога народа кличемо:

Слава великом Гледстону!

Због Божићних празника, Народна Скупштина је одложена до 29. ов. мјесеца.

Народно Позориште Цетињског Радничког Друштва даваће у Зетском Дому на други дан Божића представу: „Обичан човјек“, комедија у три чина од Бр. Нушића. Трећи дан Божића даваће: „Оче наш“, драму у 4 чина с пјевањем, од М. Дилића.

Нови политички комесаријат. Према буџету за 1910. год., који је већ примљен у Скупштини, основаће се идуће године нови политички комесаријат у Улцињу.

Из уредништва. Због Божићних празника излази данас ванредни број листа. Идући број изаћи ће у понедељак по Божићу.

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград, 22. децембра. Професор Максим Ковалевски, бивши уредник листа „Страна“, а сада члан Државног Савјета, осуђен је на два мјесеца затвора, због једног чланка који је био објелодањен у његовом листу против војске и лажних извјештаја о раду владе.

Софија, 22. децембра. Услед великих поплава у јужној Бугарској, прекинут је жељезнички саобраћај на многим мјестима, као и на главној прузи, Софија — Цариград.

Петроград, 23. децембра. Мртве остатке великог Књаза Владимира дочекали су на станици Цар и Царица са осталим члановима царског Дома и принц Хајнрих њемачки.

Спровод се упутио у цркви Св. Петра и Павла, за којим је Цар са осталим Књажевима ишао пјешке а Царица са Великим Књагињама у колима.

Солун, 23. децембра. И поред строге примјене закона о гоњењу усташких чета, злочинства се у вилајету све више умножавају.

Цариград, 23. децембра. Официри и војници цијелокупне војске одлучили су да оставе своје дво-мјесечне плате у корист флоте.

Рим, 23. децембра. Хаки-беј, оvd. турски посланик, отпутовао је за Цариград.

Сплет, 23. децембра. Француска ескадра стигла је овамо јучер у јутро, те је у почаст исте дават концерат. Ескадра ће отпутовати 7. ов. мјес. за Тунис.

Варшава, 23. децембра. Сва уредништва и сви типографи листова у Варшави затворени су.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г. г. претплатници „Гласа Црногорца“ којима истиче претплата 1-ог јануара 1910 год. да на вријеме обнове претплату, како не би било прекидања у пошиљци листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим рсковима. —

Цетиње 10. децембра 1909 г.

Администрација „Гласа Црногорца“

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Изашле су из штампе:

СТЕНОГРАФСКЕ БИЉЕШКЕ

О РАДУ

ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

сазване у редован сазив 8. новембра 1907 год. (од 1. претходне до XLVII. сједнице.) Књига садржи 67^{1/2} табака.

Цијена јој је 4 перпера.

Може се добити на Цетињу у књижа-рама: Мартиновића и Иваншевића и А. Рајвајна и Коми. — у Подгорици у књи-жарама: Коста К. Станића и С. Бркића и Коми. у Никшићу у књижари Симата Гарчевића.

Број 355.

Цетиње, 11. децембра 1909.

1.1

Управа Држ. Штампариие.

Циљена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 вр. па по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у азату.

Претплата се прима само у годњињим и полугод. роковима.

Појединачни број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упућеницом, свом и непосредно административном „Гласу Црногорца“ на Цетиње, а коме је паручице, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ФИНАНСИЈСКИ ЗАКОН

ЗА

1910. годину.

који гласи:

Члан 1.

Државни буџет прихода и расхода за 1910. годину, који је Црногорска Народна Скупштина ријешила 19. децембра 1909. год. представља износ, и то:

Прихода 3,423.847 Перпера
Расхода 3,423.847 Перпера

Члан 2.

Сви приходи предвиђени буџетом за 1910. годину трошиће се само на расходе, који се у њему предвиђају, и то само онако, како се предвиђају и излажу у партијама његовог општег дијела расхода за ову годину.

Члан 3.

Партије општег дијела буџета за 1910. год., како их је изгласала и ријешила Црногорска Народна Скупштина, закон су, и не смију се, противно одредбама закона о државном буџету и овог закона, прекорачавати, нити њихови кредити употребљавати на што друго, до на оно, чему су намијењени у позицијама специјалног дијела државног буџета.

Вирмани су допуштени само између позиција једне те исте партије. (чл. 33. закона о држ. буџету.)

Члан 4.

Никакав нов државни порез, нити у опште какав намет не смије се ударати ни прикупљати од народа, ако и у колико нема ослонаца у овом закону.

Они државни органи, који би наређивали или вршили разрез, или прикупљали такве буџетом непредвиђене и неодобрене нове државне намете, па ма на основу каквог специјалног закона или ријешења, казниће се са губитком чина и службе и одговараће материјално за прикупљене суме.

Члан 5.

Сви у буџету именовани приходи државни, којима држава слободно располаже, чим буду наплаћени, предаваће се на распоред Министру Финансија.

Члан 6.

Овлашћује се Министар Финансија, да може из државне готовине давати привремене позајмице благајни упутничке радње Поштанско-телеграфског Одјељења, ради што тачнијег извршења упутничке службе, као и Одјељењу за Грађевине и Саобраћај у циљу извршења потребних радова, докле се не прикупе приходи од обавезног рада, од којих ће се учињене позајмице вратити Главној Државној Благајни.

Члан 7.

Овлашћује се Министар Финансија, да из прихода од ковања сребрног црногорског новца и оних, који се у течају 1910. год. као ванредни покажу, може исплатити:

I. ванредне расходе, предвиђене у износу од Перп. 397.613-30 Перп. три стотине деведесет седам хиљада шестсто тринајест и $\frac{30}{100}$ као и

II. за исплату државних обавеза из ранијих год. Перп. 13.175-14 Перпера тринајест хиљада, сто седамдесет пет и $\frac{14}{100}$ и то како слиједи:

I. ВАНРЕДНИ РАСХОДИ

1) На трошкове приликом државне прославе педесетогодишње владавине Њ. Кр. Височанства Књаза Господара Перп. 200.000—
2) За потпуну исплату дуга од поштанских марака издање 1907. год. Перп. 9.066-30
3) За набавку нових поштанских марака „ 30.000—
За пренос: 239.066-30

Пренос: 239.066-30

4) За успостављање телефона за приватну употребу Перп. 46.400—
5) За изашиљање 4-це питомца на страну ради изучавања поштанско-телеграфске струке Перп. 6.000—
6) За куповину намјештаја за поштанско-телеграфску струку Перп. 5.147—
7) За извршење класификације и премјера земљишта, катастра зграда, набавку потребног материјала и радне снаге Перп. 20.000—
8) За издржавање школе за финансијске и административне чиновнике Перп. 6.000—
9) За преправку и оправку државних и манастирских зграда у цијелој земљи Перп. 32.000—
10) Помоћ народ. позоришту у Црној Гори Перп. 6.000—
11) За подизање дома Рашко-Захумског Епископата у Никшићу Перп. 35.000—
12) За комисију за регулисање пензија, помоћи и издржавања Перп. 2.000—
Свега Перп. 397.613-30

II. ДРЖАВНЕ ОБАВЕЗЕ ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА

1) На име неиздатих плата и пензија за раније године:
а) Удови капет. Маца Вуксановића, од 13/4 1907 до 31/12 1908. на име пензије Перп. 51-60
б) Удови Јока Бановића, од 1902. до 1908. на име пензије Перп. 100-80
в) кап. Току Шарановићу, од 7/1 1907. до 31/12 1908. на име пензије Перп. 239-12
г) офиц. Стевану Јауковићу, од 1905. год. до 1908. на име пензије Перп. 115-20
д) Неиздата пензија удови пок. Јовани Б. Мартиновића, од 1/7 1890. до 1/1 1904. Перп. 3.240—
ђ) Неиздата помоћ пок. сердара Сава Пламенца, од 1/1 1907. до 12/10 1907. Перп. 1.503-96
е) удови вој. Трипка Вукловића, од 1898. до 1908. год. на име пензије Перп. 2.618—
ж) Ђуру Ивовићу, на име неиздате плате као писару капетаније Доњо-Црмничке од 1/7 до 20/8 1906 г. Перп. 61-74
з) Тому Самарџићу, на име плате као писару капет. Рудинске од 1/1 1909. до 20/5 1909. г. Перп. 231-54
и) Перу Мартиновићу, на име плате као рачуноспитачу Гл. Држ. Контроле и као таковог на расположењу од 8/1 1907. до 26/10 1907. г. Перп. 1.144—
ј) удови ком. М. Мартиновића, на име неиздате пензије од 21/7 до 31/12 1907. Перп. 95-20
к) Удови пок. Мргуда Лубурића на име неиздатог издржавања од 1/1 1908 до 1/1 1910 г. Перп. 467-20 9.868-36
2) На име разних ситних набавка приликом градње истражног затвора у Колашину у 1907. год. код Браће Марић, трговаца ... Перп. 57-18
3) На име разних набавка код Пашка Коке, трговца на Цетињу, за рачун Народне Скупштине у 1906. год. Перп. 42—
4) П. Мартиновићу, за остатак дуга од набавке дрва за Министарство Финансија у 1904. години Перп. 92-32
5) Министарству Унутрашњих Дјела, за разне исплате из ранијих година Перп. 3.115-28
Свега Перп. 13.175-14

Члан 8.

Општи дио државног буџета саставни је дио овога закона.

Члан 9.

Овај закон ступа на снагу 1. јануара 1910. године.

Препоручујемо свима Нашим Министрима да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима заповиједамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Бар, 24. децембра 1909. године.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Др. С. Драговић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.
Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина
Душан Вуковић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Др. С. Драговић с. р.

Општи Дио

ДРЖАВНОГ БУЏЕТА

а) Државни приходи

БРОЈ		ПРИХОДИ	Усвојена процјена за 1910 год.
партије	позиције		
А. РЕДОВНИ ПРИХОДИ			
I-ви раздио. — Порези			
А. НЕПОСРЕДНИ ПОРЕЗИ			
Глава I. — Дација			
1	1-10	Дација на земљу, стоку, маслине, пчеле, вино и ракију	730,622
Свега Глава I, Партија 1.			730,622
Глава II. — Порез и прирез			
2	1-6	Порез на капитал дат под интерес, принос од личног рада, на млине и ваљанице, на обрт у радњама и на принос од кирије кућа и др.	180,000
3	1	Свештенички прирез	141,127
Свега Гл. II, Парт. 2—3			321,127
Б. ПОСРЕДНИ ПОРЕЗИ			
Глава III. — Царински приходи			
4	1	Царина на увоз	1,015,000
5	1-6	Споредне царинске таксе	85,000
Свега Гл. III, Парт. 4—5			1,100,000
Глава IV. — Трошарина			
6	1	Трошарина на пиће	56,000
Свега Гл. IV, Парт. 6.			56,000
Глава V. — Монополи			
7	1	Монопол соли	360,000
8	1	Монопол цигар-папира	60,000
Свега Гл. V, Парт. 7—8.			420,000
Глава VI. — Таксе			
9	1	Од продаје таксених марака	51,434
10	1	Од продаје жиговинских марака	3,000
Свега Гл. VI, Парт. 9—10			54,434
Рекапитулација			
		Глава I. — Дација	730,622
		" II. — Порез и прирез	321,127
		" III. — Царински приходи	1,100,000
		" IV. — Трошарина	56,000
		" V. — Монополи	420,000
		" VI. — Таксе	54,434
Свега Раздио I.			2,682,183
II-ги раздио. — Државна Привреда			
Глава VII. — Саобраћајне установе			
11	1-6	Поште и телеграфи	338,000
Свега Гл. VII, Парт. 11.			338,000
Глава VIII. — Привредне установе			
12	1-6	Државна штампарија	35,000
13	1-2	Поморске луке	35,000
14	1-5	Приходи с државних расадника и пољопривредних станица	20,000
Свега Гл. VIII, Парт. 12—14.			90,000
Глава IX. — Непокретна имања			
15	1-3	Од државних добара и зграда	4,362
16	1-5	Од манастирских добара	65,000
Свега Гл. IX, Парт. 15—16.			69,362
Рекапитулација			
		Глава VII. — Саобраћајне установе	338,000
		" VIII. — Привредне установе	90,000
		" IX. — Непокретна имања	69,362
Свега Раздио II.			497,362

БРОЈ		ПРИХОДИ	Усвојена процјена за 1910 год.
партије	позиције		
III-ћи раздио — Разни Приходи			
Глава X. — Наплата држ. задужења			
17	1	Наплата одсјека при Министарству финансија	60,000
Свега Гл. X, Парт. 17.			60,000
Глава XI. — Разни ситни приходи			
18	1	Од добротворних завјештаја	27,680
19	1	Од продаје писаћег прибора из депо-а	7,000
20	1	Од кланице и кантара	1,000
21	1	Од издатих пасоша	2,500
22	1	Од уписине ђака у гимназијама и богословско-учитељској школи	2,000
23	1	Од глоба код свију надлештава	4,000
24	1	Разни горе-неименовани приходи	140,122
Свега Гл. XI, Парт. 18—24			184,302
Рекапитулација			
		Глава X. — Наплата државних задужења	60,000
		Глава XI. — Разни ситни приходи	184,302
Свега Раздио III.			244,302
РЕКАПИТУЛАЦИЈА СВИЈЕХ ПРИХОДА			
А) Редовни приходи			
		I. Раздио — Порези	2,682,183
		II. " — Државна привреда	497,362
		III. " — Разни приходи	244,302
Укупно			3,423,847

б) Државни расходи

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.
партије	позиције		
I-ви раздио — Врховна Државна Управа			
Глава I. — Владалачки Дом			
1	1-2	Цивилна листа Њ. Краљ. В. Књаза Господара	142,000
2	1	Апанажа члановима Владалачког Дома	65,586
Свега Гл. I, Парт. 1—2			207,586
Глава II. — Народна Скупштина			
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ			
3	1	Дневнице и путни трошак посланицима	20,000
4	1	Плата и награда особљу за админ. послове	8,000
5	1	Плата послуге	1,500
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ			
6	1-4	Канцеларијски трошкови	1,500
Свега Гл. II, Парт. 3—6			31,000
Глава III. — Државни дугови			
7	1-3	Стални дугови	362,390 94
Свега Гл. III, Парт. 7			362,390 94
Глава IV. — Пенсије, расположења, унапређења, редовне помоћи и издржавања			
8	1-9	Пенсије чиновника грађ. и војн. реда	167,707 25
9	1	За стављање чиновника на расположење	1,500
10	1	Унапређење и постављање нових чиновника	15,000
11	1-3	Помоћи и издржавања	26,335 11
Свега Гл. IV, Парт. 8—11			210,542 36
Глава V. — Предсједништво Мин. Савјета			
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ			
12	1-2	Додаци	1,300
Свега Гл. V, Парт. 12			1,300
Глава VI. — Државни Савјет			
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ			
13	1-4	Плата указног особља	24,440
14	1-2	Додаци	3,000
15	1	Плата послуге	600
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ			
16	1-3	Канцеларијски трошкови	1,160
Свега Гл. VI, Парт. 13—16			29,200

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партнје	позиције		Перспера	пр
Глава VII. — Гл. Државна Контрола				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
17	1-6	Плата указног особља	22,520	
18	1	Плата неуказног особља	720	
19	1	Додаци	400	
20	1	Плата послуге	600	
21	1	Дијурне и подвозни трошкови	4,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
22	1-2	Канцеларијски трошкови	1,260	
Свега Гл. VII, Парг. 17—22			29,500	
Глава VIII. — Канц. Њ. Кр. В. Господара				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
23	1	Плата особља	3,000	
24	1	Додаци	1,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
25	1	Канцеларијски трошкови	3,000	
Свега Гл. VIII, Парг. 23—25			7,000	
Рекапитулација				
Глава I. — Владалачки Дом			207,586	
" II. — Народна Скупштина			31,000	
" III. — Државни дугови			362,390 94	
" IV. — Пензије, унапређења, расположења, редовне помоћи и издржавања			210,542 36	
" V. — Председништво Мин. Савјета			1,300	
" VI. — Државни Савјет			29,200	
" VII. — Гл. Држ. Контрола			29,500	
" VIII. — Канц. Њ. Кр. В. Господара			7,000	
Свега Раздио I			878,519 30	

II-ги Раздио — Министарство Унутрашњих Дјела

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партнје	позиције		Перспера	пр
А. УПРАВНО ОДЈЕЉЕЊЕ				
Глава IX. — Министарство				
<i>Редовни расходи</i>				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
26	1-6	Плата указног особља	20,100	
27	1	Плата послуге	1,200	
28	1	Путни, подвозни и селидбени трошкови	2,000	
29	1	Помоћ сиромашним лицима	2,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
30	1-2	Канцеларијски трошкови	2,000	
31	1-2	Издаци на повјерљиве полицијске сврхе	3,400	
<i>Ванредни расходи</i>				
a		Помоћ цетинској општини	15,000	
Свега Гл. IX, Пар. 26—31			45,700	
Глава X. — Обласне Управе				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
32	1-5	Плата указног особља	47,520	
33	1-2	Додаци	980	
34	1	Плата неуказног особља	84,120	
35	1	Плата послуге	2,400	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
36	1-3	Канцеларијски трошкови	6,616	
Свега Гл. X, Пар. 32—36			141,636	
Глава XI. — Капетаније				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
37	1-2	Плата указног особља	87,360	
38	1	Плата неуказног особља	1,080	
39	1-2	Плата послуге	7,800	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
40	1-3	Канцеларијски трошкови	7,050	
Свега Гл. XI, Пар. 37—40			103,290	
Глава XII. — Поморство				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
41	1-2	Плата указног особља	2,280	
42	1-2	Плата неуказног особља	2,520	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
43	1-9	Најам станова, освјетљење огрјев и др. разни трошк.	1,845	
Свега Гл. XII, пар. 41—43			6,645	
Рекапитулација				
Глава IX — Министарство			45,700	
" X — Обласне управе			141,636	
" XI — Капетаније			103,290	
" XII — Поморство			6,645	
Свега Гл. IX—XII			297,271	

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партнје	позиције		Перспера	пр
Б. ПОШТ.-ТЕЛЕГРАФСКО ОДЈЕЉЕЊЕ				
Глава XIII. — Поштанско-Телеграфско одјељење				
<i>Редовни расходи</i>				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
44	1-9	Плата указног особља	99,280	
45	1-2	Плата неуказног особља	16,278	
46	1-3	Плата послуге	16,800	
47	1	Дневнице, путни и селидбени трошкови	2,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
48	1-6	Канц. трошкови, кирија кућа, освјетљење и др.	11,902	
49	1	Материјалне потребе за поштанску струку	1,000	
50	1-3	Материјалне потребе за телеграф и телефон	23,500	
51	1-5	Пренос поште	89,130	
52	1-2	Међунар. пошт. тел. биро и обрачун са стр. држ.	30,860 88	
<i>Ванредни расходи</i>				
a		За ванредни пренос поште и пратњу	3,400	
b		За дворске станице	1,000	
Свега гл. XIII, пар. 44—52			295,150 88	
В. САНИТЕТСКО ОДЈЕЉЕЊЕ				
Глава XIV. — Санитетско одјељење				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
53	1-3	Плата указног особља	41,280	
54	1-2	Додаци	2,500	
55	1	Дневнице, путни и селидбени трошкови	4,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
56	1	За сузбијање и лијечење заразних болијести	3,000	
57	1	Канцеларијски трошкови	300	
58	1	Кирија амбуланца обласних љекара	900	
59	1	На издавање љекова сиромашним болесницима	3,000	
60	1	Обл. љекарима и физикусима за издржавање коња	7,920	
Свега гл. XIV, пар. 53—60			62,900	
Глава XV. — Болница „Данило I“				
А. ЛИЧНИ РАСХОДИ				
61	1-4	Плата указног особља	8,760	
62	1-6	Плата послуге	3,735 60	
63	1-2	Додаци	2,424	
Б. МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
64	1-2	Канцеларијски трошкови и др.	5,500	
65	1-3	Набавка животних намирница и свих економских потреба	31,000	
Свега Гл. XV, пар. 61—65			51,419 60	
Глава XVI — Дом за умоболне на Даниловом граду				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
66	1-4	Плата особља и додаци	3,196	
Б. МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
67	1 2	Канцеларијски трошкови и др.	1,500	
68	1-2	Набавка животних намирница и свих економских потреба	10,000	
Свега Гл. XVI, пар. 66—68			14,696	
Рекапитулација				
Глава XIV — Санитетско одјељење			62,900	
" XV — Болница „Данило I“			51,419 60	
" XVI — Дом за умоболне на Дан. граду			14,696	
Свега Гл. XIV—XVI			129,015 60	
Г. ПРИВРЕДНО ОДЈЕЉЕЊЕ				
Глава XVII — Привредно одјељење				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
69	1-5	Плата указног особља	17,160	
70	1-4	Плата неуказног особља	5,840	
71	1	Путни, подвозни и селидбени трошкови	3,000	
72	1	На изашиљање ученика на страну ради практичног изучавања свијех привредних грана	2,000	
73	1-2	Пољопривредни курсеви	1,500	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
74	1	Канцеларијски трошкови	400	
75	1-13	Унапређење пољске привреде	46,056 24	
Свега Гл. XVII, пар. 69—75			75,956 24	
Рекапитулација				
А. Управно одјељење			297,271	
Б. Поштанско-Телеграфско одјељење			295,150 88	
В. Санитетско одјељење			129,015 60	
Г. Привредно одјељење			75,956 24	
Свега Раздио II			797,393 72	

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партнје	позиције		Перпера	пр
III-ти раздио — Министарство Иностранних Дјела				
Глава XVIII — Министарство				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
76	1-4	Плата указног особља	15,780	
77	1-2	Плата неуказног особља	1,920	
78	1	Додаци	500	
79	1	Плата послуге	1,320	
80	1	Путни, подвозни и селидбени трошкови	5,000	
81	1	На повратак у домовину сиром. подјаника	500	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
82	1-5	Канцеларијски трошкови	8,431	34
83	1	Представништва у иностранству	2,000	
84	1	Трошкови међунар. конферен. мира у Хагу	152	64
85	1	Агрикултура у Риму	1,434	
86	1	Мухаџеримске земље	5,084	97
87	1	Набавка ордена и медаља	4,000	
88	1-2	Диспозициони фонд	61,870	
Свега Гл. XVIII, пар. 76—88			107.992	95
Глава XIX — Посланства у ЦАРИГРАДУ				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
89	1	Плата посланика	4,000	
90	1	Додатак посланика	6,000	
91	1-3	Плата и додатак неуказног особља	3,262	40
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
92	1-3	Канцеларијски трошкови	4,500	
Свега Гл. XIX, пар. 89—92			17.762	40
Глава XX — Консулати СКАДАР, РИМ И АГЕНСТВО У КОТОРУ				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
93	1-2	Плата особља	9,748	
94	1	Додаци	7,120	40
95	1	Плата послуге	600	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
96	1-2	Канцеларијски трошкови	3,735	20
Свега Гл. XX, пар. 93—96			21.203	60
Глава XXI — Комесаријати Андријевица, Жабљак, Његуши, Пилатовци и Улцињ				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
97	1-4	Плата и додатак особља	11,720	
98	1-2	Плата пограничних жандарма	9,600	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
99	1	Канцеларијски трошкови	1,200	
Свега Гл. XXI, пар. 97—99			22.520	
Рекапитулација				
Глава XVIII. — Министарство			107,992	95
" XIX. — Посланства			17,762	40
" XX. — Консулати			21,203	60
" XXI. — Комесаријати			22,520	
Свега Раздио III			169.478	95
IV-ти Раздио — Министарство Правде				
Глава XXII. — Министарство				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
100	1-4	Плата указног особља	12,140	
101	1	Кредит за постављање дијурниста у свима надлештвима	9,360	
102	1	Плата послуге	1,200	
103	1-3	Путни, подвозни и селидбени трошкови	3,700	
104	1	Награда члановима комисије за израду нових законских предлога	1,000	
105	1	Кредит за поједине исплате у кривичним пословима према судским ријешењима	5,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
106	1	Канцеларијски трошкови	500	
Свега гл. XXII, парт. 100—106			32.900	
Глава XXIII. — Велики Суд				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
107	1-5	Плата указног особља	31,800	
108	1-2	Плата послуге	2,280	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
109	1	Канцеларијски трошкови	500	
110	1	Антиципације, које се имају наплатити од криве стране	1,000	
Свега гл. XXIII, парт. 107—110			35.580	

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партнје	позиције		Перпера	пр
Глава XXIV. — Обласни Судови				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
111	1-6	Плата указног особља	70,000	
112	1-2	Плата послуге	8,400	
113	1	Додаци	720	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
114	1	Канцеларијски трошкови	5,000	
115	1	Антиципације, које се имају наплатити од криве стране	5,500	
Свега гл. XXIV, парт. 111—115			89.620	
Глава XXV — Издржавање ванбрачне дјеце				
116	1	На издржавање ванбрач. дјеце и друге трошкове	16,000	
Свега гл. XXV пар. 116			16.000	
Глава XXVI — Казнени заводи				
I. Централни Казнени завод у Подгорици				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
117	1-2	Плата указног особља	2,920	
118	1-2	Плата неуказног особља	21,720	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
119	1-6	Издржавање осуђеника	27,500	
II. Истражни затвори Цетиње, Подгорица, Никшић, Бар, Колашин и Андријевица				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
120	1	Плата указног особља	1,920	
121	1	Плата неуказног особља	10,000	
122	1	Спровођење осуђеника	2,000	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
123	1-2	Издржавање затвореника	15,000	
Свега гл. XXVI пар. 117—123			81.060	
Рекапитулација				
Глава XXII — Министарство			32,900	
" XXIII — Велики Суд			35,580	
" XXIV — Обласни судови			89,620	
" XXV — Издржавање ванбрачне дјеце			16,000	
" XXVI — Казнени заводи			81,060	
Свега Раздио IV			255.160	
V-ти Раздио — Министарство Финансија и Грађевина				
Глава XXVII — Министарство				
I. Редовни расходи				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
124	1-17	Плата указног особља	44,980	
125	1	Плата неуказног особља	720	
126	1-2	Плата послуге	2,640	
127	1	Додаци	500	
128	1	Путни, подвоз. и селидб. трошк. чиновника и служб.	2,500	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
129	1	Огрјев за сва надлештва у пријестоници	16,000	
130	1-5	Канцеларијски трошкови	2,850	
131	1-2	Обдржавање државних добара	4,675	
132	1-2	Расходи на Монополе	165,845	85
133	1	Повраћај неправилно наплаћених прихода	500	
Свега гл. XXVII пар. 124—133			267.210	85
Глава XXVIII. — Одјељење за грађевине и саобраћај				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
134	1-7	Плата указног особља	20,640	
135	1-2	Плата неуказног особља	15,720	
136	1	Дневнице и подвозни трошкови	1,500	
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
137	1	Канцеларијски трошкови	1,000	
138	1-2	Набавка халата, праха и теља	8,500	
139	1	Поправка и обдржавање путова и мостова	20,000	
140	1	На поправку и обдржавање државних зграда у цијелој земљи	10,000	
141	1	Кирија магазина и барака	1,000	
Свега гл. XXVIII, парт. 134—141			78.360	

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партије	позиције		Перпера	пр
Глава XXIX — Царинарнице и магацини соли				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
142	1-6	Плата указног особља	61,840	==
143	1-2	Плата неуказног особља	3,840	==
144	1	Плата финансијске страже	40,000	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
145	1-4	Канцеларијски трошкови	10,845	==
Свега гл. XXIX пар. 142—145			116 525	==
Глава XXX — Државна Штампарија				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
146	1-3	Плата указног особља	6,720	==
147	1-3	Плата радне снаге	28,110	==
148	1	Плата послуге	1,620	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
149	1-3	Канцеларијски трошкови	3,155	==
150	1-2	Набавка материјала и машинерије	5,300	==
Свега гл. XXX, пар. 146—150			44 905	==
Глава XXXI. — Депозит карте				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
151	1	Плата указног особља	2,400	==
152	1	Плата неуказног особља	720	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
153	1-2	Куповица прибора	42,000	==
154	1-2	Канцеларијски трошкови	700	==
Свега гл. XXXI, пар. 151—154			45 820	==
Рекапитулација				
Глава XXVII — Министарство			267,210	85
" XXVIII — Одјељење за грађ. и саобраћај			78,360	
" XXIX — Царинарнице и магацин соли			116,525	
" XXX — Држ. Штампарија			44,905	
" XXXI — Депозит карте			45,820	
Свега Раздио V			552 820 85	

VI-ти Раздио — Министарство Војно

Глава XXXII. — Министарство				
155	1	Министарству војном за издржавање народне војске, пограничне страже, дворске страже, дворских ађутантура и војне музике уз све приходе Министарства војног	180,000	==
Свега гл. XXXII, пар. 155			180 000	==
Рекапитулација				
Глава XXXII — Министарство			180,000	==
Свега Раздио VI			180 000	==

VII-ми Раздио — Министарство просвјете и цркв. послова

Глава XXXIII. — Министарство				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
156	1-3	Плата указног особља	6,480	==
157	1	Плата послуге	600	==
158	1	Благодјењање државним питомцима	36,000	==
159	1	На хонорисање рада по стручним пословима министарства	600	==
160	1-2	Просвјетни Савјет	900	==
161	1	Награде писцима за уџбенике	3,600	==
162	1	Комисија за израду учитељских распореда	150	==
163	1	Путни, подвозни и селидбени трошкови	1,000	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
164	1-2	Канцеларијски трошкови	2,160	==
Свега гл. XXXIII, пар. 156—164			51 490	==
ПРОСВЈЕТА				
Глава XXXIV. — Гимназије и богословско-учитељска школа				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
165	1-2	Плата указног особља	28,000	==
166	1	Плата неуказног особља	51,100	==
167	1-3	Замјена болесних и одсутних наставника и друго	3,600	==
168	1	Плата послуге	2,640	==
169	1	Додаци	1,800	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
170	1	Канцеларијски трошкови	4,500	==
Свега гл. XXXIV, пар. 165—170			91 640	==

БРОЈ		РАСХОДИ	Одобрени кредити за 1910 год.	
партије	позиције		Перпера	пр
Глава XXXV. — Народне Школе				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
171	1-2	Плата школских надзорника	6,240	==
172	1	Плата послуге	360	==
173	1-2	Додаци	3,720	==
174	1-7	Плата учитеља-ица	152,444	18
Свега гл. XXXV, парт. 171—174			162 764 18	
Глава XXXVI. — Народна библ. и музеј				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
175	1-3	Плата особља	1,220	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
176	1-5	Канцеларијски трошкови	1,650	==
Свега гл. XXXVI, парт. 175—176			2 870	==
ЦРКВА				
Глава XXXVII. — Духовни суд — Конзисторије: Цетиње-Острог				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
177	1-8	Плата указног особља	26,560	==
178	1	Плата послуге	1,100	==
179	1	Додаци	720	==
180	1-4	Путни и подвозни трошкови	3,700	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
181	1-6	Канцеларијски трошкови	3,250	==
Свега гл. XXXVII, парт. 177—181			35 330	==
Глава XXXVIII. — Манастир. духовенство				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
182	1-9	Плата особља	17,548	==
183	1-4	Плата послуге, цркв. пјеваца, чув. горе и црквењака	4,330	==
184	1	Додаци	1,000	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
185	1	Поправка манастира и манастирских цркава	4,000	==
186	1-5	Разни расходи	4,778	==
Свега гл. XXXVIII, парт. 182—186			31 656	==
Глава XXXIX. — Парохијско свештенство у епархији Митрополитској и Захумско-Рашкој.				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
187	1-2	Плата и додаци особља	136,340	==
188	1	На покриће трошкова око замјењивања умрлих свештеника, комисијских прегледа и др.	3,000	==
Свега гл. XXXIX, парт. 187—188			139 340	==
Глава LX — Храмови неправославних вјероисповијести				
А) ЛИЧНИ РАСХОДИ				
189	1-6	Плата особља	25,160	==
Б) МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
190	1-2	Канцеларијски трошкови	224	==
Свега гл. LX, парт. 189—190			25 384	==
Рекапитулација				
Глава XXXIII. Министарство			51,490	
Просвјета				
Глава XXXIV. Гимназије и богосл.-учит. школа			91,640	
" XXXV. Народне школе			162,764	18
" XXXVI. Народна библиотека и музеј			2,870	
Црква				
Глава XXXVII. Духовни Суд — Конзисторије			35,330	
" XXXVIII. Манастир. духовенство			31,656	
" XXXIX. Парохијско свештенство			139,340	
" LX. Храмови неправославних вјероисп.			25,384	
Свега Раздио VII.			540 474 18	
VIII-ми Раздио. — Буџетски резервни кредити				
Глава XLI. Буџетски резервни кредити				
191	1	Кредит за недовољно предвиђене расходе	25,000	==
192	1	Ванредне државне потребе	20,000	==
193	1	Кредит за непредвиђене ситне издатке	5,000	==
Свега гл. XLI парт. 191—193.			50 000	==
Рекапитулација				
Глава XLI. — Буџетски резервни кредити			50,000	==
Свега Раздио VIII.			50 000	==

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ДРЖАВНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА

ОДОБРЕНИХ ЗА 1910 ГОДИНУ.

Раздио	ПРИХОДИ	УСВОЈЕНА ПРОЦЈЕНА		Раздио	РАСХОДИ	ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ	
		Перпера	пара			Перпера	пара
I	Порези	2,682,183	—	I	Врховна државна управа	878,519	30
II	Државна привреда	497,362	—	II	Министарство Унутрашњих Дјела:		
					А. Управно Одјељење	297,271	—
					Б. Пошт.-телегр. Одјељење	295,150	88
					В. Санитетско Одјељење	129,015	60
					Г. Привредно Одјељење	75,956	24
III	Разни приходи	244,302	—			797,393	72
				III	Министарство Иностранних Дјела:	169,478	95
				IV	Министарство Правде:	255,160	—
				V	Министарство Финансија и Грађевина:		
					Финансије	474,460	85
					Одјељ. за Грађ. и Саобр.	78,360	—
						552,820	85
				VI	Министарство Војно:	180,000	—
				VII	Министарство Просвјете и Црквенијех		
					Послова:		
					А. Просвјета	308,764	18
					Б. Црква	231,710	—
						540,474	18
				VIII	Буџетски резервни кредити	50,000	—
	Укупно прихода	3.423.847	—		Укупно расхода	3.423.847	—

ПРИХОДИ: Три милиона четири стотине двадесет три хиљаде осам стотина четрдесет седам перпера.

Цетиње, 19. децембра 1909 год.

Народна Скупштина, сазвана у редовни сазив за 1909. год. а на XX редовном састанку држаном 19. децембра 1909. г., изгласала је и ријешила је овај општи дио државног буџета за 1910. год.

Цетиње, 19. децембра 1909. год.

Секретар

Сава Драговић с. р.

РАСХОДИ: Три милиона четири стотине двадесет три хиљаде осам стотина четрдесет седам перпера.

Извјестиоци Финансијског Одбора

Ристо Бошковић с. р. Гавро Протић с. р.

(М. П.)

Потпредседник Народне Скупштине

Јанко Дрљевић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН

Порезу на алкохолна пића

Члан 1.

Сва потрошња алкохолних пића на територији Књажевине Црне Горе, у колико није чланом 3. овога закона од плаћања овога пореза изузета, подлежи плаћању нарочитог пореза, који се зове: *трошарина на алкохолна пића*.

Члан 2.

Алкохолна пића подложна трошарини по овом закону плаћају исту, било да су у земљи произведена, било да су са стране увезена у Црну Гору.

Члан 3.

Трошарину на домаћа пића плаћају они, који држе ханове, кафане, механе или трговине са пићем, као и други посредници за потрошњу и продају трошарини подложних пића.

Трошарини подложна алкохолна пића по овоме закону, плаћају исту само у онолико у колико су за продају или потрошњу у Црној Гори намијењена.

Према овоме трошарина се неће наплаћивати, а наплаћена вратиће се, ако се алкохолно пиће, које је у земљи произведено, од стране произвођача на страну извезе, или ако се на страни набављено алкохолно пиће, не излаже продаји или потрошњи у Црној Гори, већ се понова на страну реекспедује по прописима царинског закона и правилника за извршење закона о порезу на алкохолна пића.

Члан 4.

Трошарину плаћају сљедећа алкохолна пића од једног хектолитра течности:

1. Ракија од воћа без разлике јачине до 14 гради страна	20—
2. Ракија од воћа без разлике јачине до 15 гради домаћа	4—
3. Ракија од воћа преко 14, односно 15 гради на сваки град још по	1—
4. Ракија од скробних материја (шпиритуша) до 14 гради	30—

5. Ракија од скробних материја (шпиритуша) преко 14 гради јачине на сваки град још по	1-50
6. Вино стране обично без обзира на јачину	20—
7. Вино домаће обично без обзира на јачину	2—
8. Пиво у бурадима и флашама стране	20—
9. Пиво у бурадима и флашама домаће	5—
10. Вина фина као шампањ, маллага, кипар, марсала и др. слична	100—
11. Коњак, рум, ликери, влахов, фернет и друга слична пића	100—

Члан 5.

Трошарину на пића, која се са стране увозе наплаћују царинарице при самоме увозу уз царину.

На пића, која се у земљи производе наплаћују трошарину финансијске власти.

Члан 6.

Ни једно трошарини подложно алкохолно пиће не смије се у продају или потрошњу пустити, док не плати трошарину, која је овим законом прописана.

Ко би противно поступао, казниће се наплатом десетороструке трошарине на тако продату или утрошену количину пића, по та казна ни у ком случају не може бити мања од *једесет* перпера.

Члан 7.

Алкохолна пића подложна трошарини оних се са стране увозити само преко оних царинарица, које Министар финансија одреди.

Члан 8.

Забрањује се увоз свију есенција и екстракта за прављење пића.

Члан 9.

На алкохолна пића у земљи произведена, трошарина ће се наплаћивати било према количини увезеног шпирита и других сировина, које служе за производњу пића, било према количини пића утврђеној на самим мјестима производње, при производњи или посље ове, било на количину утврђену при продаји и промету. Начин, на који ће се то вршити прописује Министар финансија правилником за извршење овога закона.

Члан 10.

Гдје је немогуће, или сувише тешко, или за произвођача односно продавца због вршења строге и сталне контроле производње и промета од стране финансијских органа по све незгодно и са ве-

ликом сметњом по рад и манипулацију скопчано, ако би се количина пића, на које се трошарина има плаћати, тачно утврђивала и изналазила, Министар финансија може одобрити паушално плаћање трошарине појединим произвођачима и продавцима.

Но ово одобрење не може се дати ни у ком случају произвођачима пива.

Члан 11.

За награде потказивачима и хватачима кријумчара трошаринских пића важе у свему одредбе царинског закона.

Члан 12.

Кријумчарење и у опште све кривиде по овом закону и по правилнику за његово извршење извађају и суде финансијске власти, којима ће Министар финансија правилником одредити границе надлежности.

Члан 13.

Противу свију одлука и суда финансијских власти, интересована лица, гдје спадају и потказивачи и хватачи кријумчара, могу у року од *петнаест* дана изјавити жалбу Министру финансија, који по истима доноси своје ријешење.

Жалбе се предају оној власти, која је одлуку или осуду донијела, а све се заједно са свима актима спроведе Министру финансија.

Члан 14.

Противу ријешења Министра финансија има мјеста жалби Државном Савјету, у року и на начин, како је то прописано законом о пословном реду у Државном Савјету.

Члан 15.

Кад овај закон ступи у живот, Министар финансија ће наредити, да се попише и трошаринским знацима обиљежи укупна количина алкохолних пића, која се буде нашла код произвођача и продаваца у земљи, и да се на исту наплати трошарина у смислу овога закона.

Одредба члана 6. овога закона важи и у овоме случају.

Члан 16.

Ко не пријави одмах по позиву надлежној финансијској власти код њега затечену количину алкохолнога пића, или је неистинито т. ј. у мањој количини пријави, казниће се по другом ставу члана 6. овога закона.

Члан 17.

Правилник за извршење овога закона, који ће обухватити како поступак за наплату и контролу, тако и казне за повреду прописа издатих у циљу извршења овога закона, прописује Министар финансија.

Члан 18.

Наплата трошарине у смислу овога закона на алкохолна пића почеће првим јануаром 1910. године.

Члан 19.

Овај закон ступа на снагу кад се обнародује.

Препоручујемо свима Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Бар, 24. децембра 1909. год.

(М. П.)

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:

Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН

Таксирању извршних судских пресуда по грађанским споровима

Члан 1.

Судске пресуде по грађанским споровима у колико су извршене, редовно ће се снабђевати таксеним маркама.

Пресуде нетаксирание нијесу правни разлог на основу кога се може добити посредовање извршене власти у корист странке, која тражи њихово извршење. Али, ни добровољно поравњање страна-

ка мимо пресуду не може скинути стњих дужност плаћања ових такса.

Члан 2.

На чији ће терет пасти таксе одређује пресудни суд у пресуди, саобразно дијелу првом главе V. Закона о судском поступку у грађанским парницама, а суду их полаже странка, чији интерес лежи у извршењу пресуде.

Исти суд одређује пресудом износ такса, који има бити једнак 2% вриједности спорног предмета до 5.000 перпера, а 1% на онај дио, који прелази 5.000 перпера. Ако предмет спора није процјенив, пресуда се таксира код капетанских судова марком од 2 перпера, а код обласних судова и Великог Суда марком од 10 перпера.

Члан 3.

Овај Закон ступа на снагу тридесет дана по обнародовању.

Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај Закон обнародују а о извршењу се његово старају, властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

Бар, 24. децембра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Др. П. Томановић с. р.
Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести.

Наређена је дворска корота за блаженопочившег Великог Књаза Михаила Николајевића, која ће трајати до 6. јануара 1910. год.

Г. пуковник Потапов, царско-руски војни аташе на Цетињу, повратио се прошле недјеље из Петрограда.

Г. Јосиф Помианковски, потпуковник у Ћ. кр. драгонском пуку Књаза Виндиш-Грец, бр. 14, именован је за војног аташеа при овдашњем Ћ. кр. посланству.

ВЕЛИКИ КЊАЗ МИХАИЛ НИКОЛАЈЕВИЋ

5. о. мјес. преминуо је напрасно у Кану Велики Књаз Михаил Николајевић, дјед Његовог Имп. Величанства данашњег руског Цара Николе. — Он је био једини још живи син пок. Цара Николе I.

Велики Књаз Михаил родио се 1832. год. Још у младим годинама ступио је у чин генерал-фелдцајг-мајстера у артиљерији, у ком је остао до смрти.

Учествовао је у два рата: при одбрани Севастопоља и у руско-турском рату 1877.—1878. године, те је у овом посљедњем командовао кавкаском војском, која се прославила побједама, показавши се као војсковођа великог талента. — Њему се има захвалити да је руска војска заузела тврди Карс јуришем. Кад је претходно о томе вијеђано у ратном Савјету, коме је он предсједавао, гласови су били подијељени, т. ј. једни су били да се изврши јуриш, а други се томе противљаху. Тада је он, прекртивши се узвикнуо: „као предсједник имам право на два гласа, те гласујем да се јуриша“. Велики Књаз Михаил радио је много на томе да се руска артиљерија, последије рата у Севастопољу, постави на достојној висини. Био је човјек чврста карактера и добродушан, те је с тога задобио велике симпатије.

Од 1903. г. настанио се у јужној Француској, гдје га је и смрт затекла. За собом оставља синове Велике

Књажеве: Николу, Михаила, Георгија, Александра и Сергија и шћер Велику Књагињу Анастасију Михаиловну, Херцегинју удову од Мекленбург-Шверина.

Посљедних дана налазио се код њега најстарији му син, Велики Књаз Никола Михаиловић.

Смртни остаци Великог Књаза Михаила пренешени су у Русију, те су сахрањени 23. ов. мј. уз највеће почасте, у петроградској цркви Св. Петра и Павла.

Мир пепелу Великог Покојника!

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Доситијева прослава. Српска Књижевна Задруга у Биограду послала је свима културним и просвјетним друштвима и установама у Српству и Југословенству, за која је она могла знати, ово писмо:

Марта 28. године 1911. навршиће се сто година, од како је овдје, у Биограду, преминуо велики просвјетитељ народа српскога, Доситије Обрадовић.

Дан тај треба у наше вријеме да буде празник свеколикога народа нашега, удруженог и сложеног у захвалности неумрлом учитељу свом, — неподијељеног ни по покрајинама, ни по вјероисповијестима. Тако је на наш народ први у роду нашем гледао Доситије; он га је увијек обухватио целокупна, једнаком љубављу својом, остављајући на страну све међе и све ситне разлике у њему. Дан тај не би никако могао бити искључиви празник само просвећенијих синова нашега народа, већ празник свих, којима је књижа српска мила и колико толико позната, оних мање просвећених и научених још и понајприје, јер је племенити просвјетитељ такође први у роду нашем који се нарочито старао баш о њихову просвећивању, и поглавито ради њих тражио народни језик у књизи и општенародну просвјету.

Српска Књижевна Задруга, задатак које најближе одговара задатку Обрадовићеву, јер и она у лако приступним издањима шири корисна знања и зрелу забаву у све слојеве нашега племена, у све покрајине и у све вјероисповијести, обилежила је своју свезу у раду са Доситијем тиме, што је у првој књизи првога кола својих издања штампала *Живот и прикљученија* његова, а у доцнијим књигама дала најбоље издање главних списа његових.

Према томе се Српска Књижевна Задруга налази највише позвана, да покрене питање о прослави стоте годишњице Доситија Обрадовића, па се с тога обраћа славној управи Вашој, с молбом да јој, најдаље за шест недјеља дана, изволи саопштити своје мишљење о начину на који би требало извести ову прославу, па да најбоље изрази захвалност свеколикога народа нашега неумрлом учитељу свом, Доситију Обрадовићу.

Кад прикупи и проучи мишљења свих главних културних и просвјетних установа у Српству и Југословенству, којима се овако обраћа, Управа ће Српске Књижевне Задруге све такве установе, које су у Биограду, позвати у конференцију, да заједно саставе један главни прославни одбор, који ће се даље старати о извршењу овог народног посла.

Сва културна и просвјетна друштва и установе наше, које, и поред најбоље воље Задругине, не буду добили овога писма, моле се за то овим путем, да изволе одговорити на питање Задругине. —

Покретање „Зоре“. Раније објављени омладински лист „Зора“, који покреће Српско академско друштво Зора у Бечу, почеће излазити с првим јануара 1910 г. по ст. кал. — Лист ће излазити један пут мјесечно (сем у августу и септембру) на три штампана табака. Цијена је листу на годину 7 круна, а за средњешколе 6 круна. — Претплата и све што се тиче администрације шаље се на адресу: Verein „Zora“, Wien I Universität.

Библиотека изабраних славянских писатељ. Примили смо прву свеску те новопокренуте библиотеке, коју издаје лист „Славянскій Миръ“ у Петрограду. — Иста садржи изабране pjesме и приповијетке, преведене с чешког, пољског, српског, хрватског и словеначког. Цијена је свесци у Русији 60 коп., а на страници 1-70 фр.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Личне вијести. Предсједник Државног Савјета и Народне Скупштине, г. Марко Ђукановић, повратио се у прошли четвртак из Бара.

Консуларне вијести. Његово Кр. Височанство Књаз Господар благоизволио је именовати г. Ернеста Георг Мардена, Књ. почасним консулом у Бристолу, у Енглеској.

Продаја соли по државним магацинима

I. ГОДИНЕ 1907.		II. ГОДИНЕ 1908.	
МЈЕСЕЦИ	КОЛИЧИНА У КИЛОГРАМИМА	МЈЕСЕЦИ	КОЛИЧИНА У КИЛОГРАМИМА
Јануар	136.925	Јануар	183.963
Фебруар	88.812	Фебруар	66.227
Март	106.142	Март	104.460
Април	131.320	Април	130.597
Мај	277.757	Мај	200.010
Јуни	307.969	Јуни	269.878
Јули	205.352	Јули	187.981
Август	200.235	Август	154.796
Септембар	267.675	Септембар	248.688
Октобар	431.881	Октобар	343.153
Новембар	339.270	Новембар	399.791
Децембар	224.834	Децембар	148.401
Свега	2.718.172	Свега	2.437.945

Број 8612. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Књ. Мин. Унутрашњих Дјела 20. новембра 1909. г. Цетиње.

Статистика брачних парница и растављених бракова у Црној Гори за 1907. и 1908. годину

БРАЧНЕ ПАРНИЦЕ	ГОДИНЕ		РАСТАВЉЕНИ БРАКОВИ по пресудама конзисторије	ГОДИНЕ	
	1907	1908		1907	1908
A.			<i>Узрок растављања</i>		
Број брачних парница у почетку године	239	277	Прељубочинство	4	4
У течају године дошло је нових парница	59	59	Злостава или пријетња животу	2	4
Било је свега пред конзисторијом	298	336	Осуда на робију	—	—
Брачних парница свршено је коначно	20	21	Неизвјесно или намјерно одсуство	2	1
B.			Напуштање супруга	5	2
1. Одбијањем од парница	5	8	Из других узрока	1	5
2. Упућењем на заједнички живот	6	11	Свега разведено	14	16
3. Измирењем	8	5	Ступање у брак за живота супруга	—	—
4. Упућењем на одвојени живот	7	13	Малољетство	—	—
5. Смрћу парничара мужа или жене	3	5	Неспособност за брачну дужност	2	—
6. Разводом брака	20	21	Неморалан живот	3	5
7. Уништењем брака	—	—	Радња о убиству супруга	—	—
V.			Суманитост или друга неизлечива болест	1	—
Спорови због одустанка од уговореног брака	—	—	Из других узрока	—	—
Г.			Свега уништено	—	—
<i>По разводу брака досуђено је:</i>			У опште растављено	20	21
Женидба	6	5			
Удалба	5	7			
Забрана женидбе	4	3			
Забрана удадбе	5	6			

Број 8973. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Књ. Мин. Унутрашњих Дјела. 1. децембра 1909 г. Цетиње.

Статистика Читаоница у Књ. Црној Гори за 1908. годину

ОБЛАСТ	КАПЕТАНИЈА	МЈЕСТО	Кад је установљена читалица		Број читача		Годишњи приход		Годишњи расход		Колико има књига	ИЗНОС	
			Кад је установљена читалица	Број читача	Годишњи приход	Годишњи расход	Целокупне имовине	Дуга					
			Перпера	Перпера	Перпера	Перпера							
Катунско-Ријечка	Цетињска	Цетиње	1868	170	12	1.500	1.500	26	6	3.361	—	—	
"	Љ. Грађанска	Љуботињ	1895	37	4	1.290	81	3	—	30	2.328	—	
"	Граовска	Вилуси	1906	42	8	377	336	11	—	6	755	30	
Зетско-Брдска	Пиперска	Дукље	1908	60	10	600	450	9	—	—	150	—	
"	Петрушинска	Ждробаник	1907	37	4	148	148	10	—	—	100	—	
Никшићска	Никшићска	Никшић	1880	72	9	1.535	1.234	17	—	357	4.214	—	
"	Дробњачка	Шавник	1904	87	4	1.110	651	26	6	214	3.828	—	
"	Банска	Велимје	1903	58	6	348	246	11	—	15	712	—	
"	Ускочка	Боан	1906	31	4	220	110	9	—	—	100	530	
Мор.-Васојевићска	Колашинска	Колашин	1907	52	5	400	380	10	—	10	100	—	
Примор.-Црмничка			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Свега				616		7.528	5.136	132	12	3.993	12.287	560	

Број 9395. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Књ. Мин. Унутрашњих Дјела. 17. децембра 1909. г. Цетиње.

Статистика винограда у Црној Гори за 1908. год. ПРЕГЛЕД ПО ОБЛАСТИМА

Ред. број	ОБЛАСТ	ИЗНОС		УКУПНИ ПРИНОС		ПРИМЈЕДБА
		ЧОКОТА (КОРИЈЕНА)	МОТИКА	ВИНА	РАКИЈЕ	
1	Катунско-Ријечка	514.691	350	340.216	34.801	У областима Морачко-Васојевићској и Никшићској, као планинским предјелима, винова лоза не успијева.
2	Зетско-Брдска	2.793.023	5.468	661.940	97.678	
3	Приморско-Црмничка	1.081.114	636	694.611	74.166	
4	Морачко-Васојевићска	—	—	—	—	
5	Никшићска	—	—	—	—	
	Свега	4.388.828	6.454	1.696.767	206.645	

Број 9426. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Књ. Мин. Унутрашњих Дјела. 18. децембра 1909. Цетиње.

